

Voorwoord

In deze publicatie staat de sterke rekenaar centraal: de leerling die zich moeiteloos beweegt in de getallenwereld, ingewikkelde oplossingsstrategieën gebruikt en rekenen pas leuk gaat vinden waar de reguliere lesstof stopt. Aan sterke rekenaars koppelen we automatisch goede prestaties en hoge scores. Voor deze groep is veel pluswerk rekenen beschikbaar, geschreven met het doel dit zelfstandig door te werken.

Met deze publicatie zet ik een eerste stap in een andere definitie en aanpak van sterke rekenaars in het basisonderwijs.

Allereerst maak ik de groep sterke rekenaars groter. Er zijn naast sterke rekenaars met goede scores, ook leerlingen die veel meer kunnen dan ze laten zien, maar daarvoor nog de vaardigheden en de begeleiding om hier te komen, missen.

Daarnaast pleit ik voor meer begeleiding van sterke rekenaars binnen de reguliere rekenles. Het is een hardnekkig misverstand dat sterke rekenaars geen instructie en begeleiding nodig hebben: “Ze komen er vanzelf wel.”

Maar daarmee laten we hun kwaliteiten en capaciteiten onbenut, benadelen we de sterke rekenaars zelf, maar ook onszelf, want de kenniseconomie blijft dringend behoefte houden aan uitblinkers op elk terrein.

Uit het vierjaarlijkse internationale onderzoek TIMSS blijkt dat het aantal leerlingen dat in groep 6 het geavanceerde niveau bij rekenen haalt de afgelopen 20 jaar gedaald is van 12 procent naar 4 procent. Ten opzichte van andere landen is dit laag. In de *Staat van het Onderwijs 2015/2016* (Inspectie van het Onderwijs, 2017) wordt deze trend beschreven als ongewenst: “*Daarmee gaan kansen verloren, te veel talent blijft onbenut.*”

Om de groep sterke rekenaars goed in beeld te krijgen en ze vervolgens de instructie en begeleiding te bieden die ze nodig hebben, geeft deze publicatie veel handvatten, waarvan een deel gebaseerd is op (inter)nationaal onderzoek. Enkele onderzoeken zijn tien jaar of ouder, maar nog zo relevant dat ik daaraan niet voorbij kon gaan.

De vakken wiskunde en rekenen zoals die in ons land worden aangeboden, zijn niet volledig vergelijkbaar met andere landen. Daarom ben ik bij het gebruik van bovenstaand onderzoek voorzichtig geweest met het vertalen naar de Nederlandse onderwijspraktijk. Daar staat tegenover dat nieuwe handvatten voor de aanpak van sterke rekenaars ontwikkeld kunnen worden door juist wèl die vertaling aan te durven en deze te toetsen in de praktijk. De laatste jaren heb ik dat met praktijkgericht onderzoek en mijn ervaringen als plusklasleerkracht rekenen in de praktijk getoetst. Enkele uitkomsten beschreef ik in artikelen in ‘Volgens Bartjens’ en komen ook in deze publicatie aan de orde.

Met deze publicatie zet ik een stap vooruit in de ontwikkeling van het rekenonderwijs aan deze doelgroep. Hiermee wil ik het voortouw nemen om alle sterke rekenaars die ik de afgelopen jaren heb gesproken en heb mogen lesgeven te geven wat zij nodig hebben. Zoals Elske in hoofdstuk 2: *“Een 10 halen voor iets heel gemakkelijk is geen eerlijke 10...”* of Jaap die in hoofdstuk 5 met tranen in zijn ogen vertelt dat hij heel snel het antwoord op een vraag kan vinden maar de vaardigheid nog niet heeft om het te noteren: *“Ik weet niet wat ik op moet schrijven...”*

De lezers van deze publicatie wil ik vragen samen met mij te ontdekken hoe we het rekenonderwijs aan sterke rekenaars steviger op de kaart kunnen zetten door onderzoek, good practices en aanpakken met elkaar te delen. We moeten daarbij niet schromen om ons hoofd boven het maaiveld uit te steken!

Ik bedank alle sterke rekenaars die mij met hun uitspraken op dit spoor gezet hebben en alle leraren en ouders die mij uitspraken van hun sterke rekenaars stuurden. Ook wil ik Nathalie de Weerd, Ada Tiemes, Henk Logtenberg, Willem Rosier en Marcel Sjoers bedanken voor het meelezen en voor hun waardevolle aanvullingen. De leerlingen van PCB Aan Boord in Dronten wil ik bedanken voor alle leuke plusklaslessen van de afgelopen acht jaren. Ik heb veel van jullie geleerd!

Ook bedank ik mijn ouders, zij gaven mij de liefde voor het onderwijs door en hielpen mij de juiste woorden te vinden om deze liefde te beschrijven...

Suzanne Sjoers